

Metodika výpočtu splátek v oddlužení (od 1. 10. 2022)

Relevantní právní úprava – obecně

Označení právního předpisu	Předmět relevantní právní úpravy
zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád	stanoví výpočet splátky a částku, která nesmí být sražena
nařízení vlády č. 595/2006 Sb. (nařízení o nezabavitelných částkách)	stanoví způsob výpočtu základní částky, která nesmí být sražena (prostřednictvím částky životního minima a částky normativních nákladů na bydlení)

Relevantní právní úprava – životní minimum (4 620,- Kč)

Označení právního předpisu	Předmět relevantní právní úpravy
zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu	stanoví výši částky životního minima jednotlivce (<i>tato částka se při výpočtu základní částky <u>nepoužije</u></i>)
nařízení vlády č. 204/2022 Sb. o zvýšení částek životního minima a existenčního minima	zvýšuje částku životního minima jednotlivce (<i>tato částka se <u>použije</u> při výpočtu základní částky</i>)

Relevantní právní úprava – normativní náklady na bydlení (10 185,- Kč)

Označení právního předpisu	Předmět relevantní právní úpravy
zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře	<ul style="list-style-type: none">stanoví <u>výši</u> normativních nákladů na bydlení odkazem na nařízení č. 507/2021 Sb., anavyšuje měsíční normativní náklady na bydlení pro rok 2022 v § 26a odst. 2 písm. a) (<i>tj. 1 120,- Kč</i>), a odkazem na nařízení č. 289/2022 Sb.
nařízení vlády č. 507/2021 Sb.	stanoví výši normativních nákladů na bydlení (<i>tj. 6 815,- Kč</i>)
nařízení vlády č. 289/2022 Sb.	navyšuje částku normativních nákladů na bydlení pro období do 31. prosince 2022 (<i>tj. 2 250,- Kč jako jednu polovinu z 4 500,- Kč</i>)

1. Úvod

Splátka pro oddlužení se kalkuluje v rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí nebo exekuci uspokojeny **přednostní pohledávky**.

Splátky pro oddlužení se **vypočítávají z čisté mzdy**. Do čisté mzdy se započítávají i čisté **odměny za vedlejší činnost**, kterou zaměstnanec vykonává u toho, u koho je v pracovním poměru. Do čisté mzdy se **nezapočítávají** částky poskytované na **náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem**, a to zejména při pracovních cestách.

Splátky pro oddlužení se v případě podnikajících fyzických osob od 1. 6. 2019 vypočítávají z **jedné dvanáctiny zjištěného zisku** dlužníka za poslední zdaňovací období (*resp. příslušného zlomku daného počtem měsíců, ve kterých dlužník vykonával podnikatelskou činnost*). Nelze-li určit tuto částku výše uvedeným postupem, určí se po vyjádření insolvenčního správce k očekávaným budoucím měsíčním příjmům dlužníka (*tj. z rozdílu dosavadních reálných příjmů a reálných výdajů*). Pokud ani tímto způsobem nelze určit výši splátky (*např. z důvodu, že dlužník začal podnikat až po zahájení oddlužení*), použije se částka odpovídající měsíční průměrné mzdě v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku (*tj. vyhlášená sdělením MPSV*). Meziroční nedoplatky nebo přeplatky takovýchto „zálohových“ měsíčních splátek řeší insolvenční soud průběžně po dobu trvání oddlužení.

2. Postup při výpočtu splátek při oddlužení (podle nařízení vlády č. 595/2006 Sb.)

Od **čisté mzdy** odečteme **tzv. základní částku**. **Celková základní částka** se vypočítává **součtem** jednotlivých **nezabavitelných částek** (*na dlužníka a vyživované osoby / manžela*) a výsledek se **zaokrouhlí na celé koruny nahoru**.

Na **osobu dlužníka** vypočteme základní částku ve výši **tří čtvrtin** součtu částky **životního minima** a částky **normativních nákladů na bydlení** pro jednu osobu pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel (dále též „*normativní náklady na bydlení pro jednu osobu*“).

Životní minimum = 4 620,- Kč (§ 1 nařízení vlády č. 204/2022 Sb.)

Normativní náklady na bydlení pro jednu osobu pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel = **10 185,- Kč** (*výše se mění i několikrát ročně*). **K určení výše částky 10 185 Kč vizte bod 4. této metodiky.**

$$\frac{3}{4} \times (4\,620 \text{ Kč} + 10\,185 \text{ Kč}) = 11\,103,75 \text{ Kč}$$

Na **každou vyživovanou osobu a manžela** vypočteme základní částku ve výši jedné třetiny nezabavitelné částky.

$$\frac{1}{3} \times 11\,103,75 \text{ Kč} = 3\,701,25 \text{ Kč}$$

Ze zbývajících částí čisté mzdy (*tj. zbytku po odečtení základní částky*) pak lze bez omezení srazit vše nad **dvojnásobek součtu životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu** (*tj. aktuálně nad částku 29 610 Kč*).

Zbývajících částka se po **odečtení základní částky** (*krok 2*) a **postižené části čisté mzdy** nad hranici, kdy se srážka provádí bez omezení (*krok 3*), **zaokrouhlí dolů** na částku **dělitelnou třemi** a rozdělí se na **třetiny**. Pro splátky při oddlužení (*jako pro přednostní pohledávky v exekuci*) lze srazit **dvě třetiny**.

3. Příklad výpočtu splátky v oddlužení

(*krok 1*) Vypočítáváme výši srážky dlužníka v oddlužení s **jednou vyživovací povinností**, který má čistý měsíční příjem ve výši **50 000 Kč**.

(*krok 2*) Nejprve z částky 50 000 Kč odečteme **základní částku na dlužníka** (*tj. 11 103,75 Kč*) a **třetinu této částky na vyživovanou osobu** (*3 701,25 Kč*), přičemž výslednou částku **zaokrouhlíme na celé koruny nahoru**. Základní částka tudíž činí:

$$11\,103,75 + 3\,701,25 = \mathbf{14\,805\,Kč\ (určeno\ dlužníku)}$$

(*krok 3*) Ze zbývajících částí mzdy ve výši 35 195 Kč (*tj. 50 000 Kč – 14 805 Kč*) se srazí **vše nad výši 29 610 Kč** (*tj. nad dvojnásobek součtu životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu*). Nad touto hranicí se tedy ve prospěch věřitelů srazí:

$$35\,195 - 29\,610 = \mathbf{5\,585\,Kč\ (určeno\ věřitelům)}$$

Nedosažuje-li zbývajících část mzdy **ani výše 29 610 Kč**, nesráží se **v tomto kroku nic**.

(*krok 4*) Zbývajících částka se zaokrouhlí dolů na částku dělitelnou třemi (*tj. na 29 610 Kč*) a rozdělí se na třetiny (*třetina zde činí 9 870 Kč*). **Jedna třetina připadá dlužníku, dvě třetiny věřitelům**. Následně tedy proběhne poslední, poměrné srážení:

$$\begin{aligned} 2 \times 9\,870 &= \mathbf{19\,740\,Kč\ (určeno\ věřitelům)}, \\ 1 \times 9\,870 &= \mathbf{9\,870\,Kč\ (určeno\ dlužníku)}, \\ \text{zbývajících část vzniklá zaokrouhlením} &= \mathbf{0\,Kč\ (určeno\ dlužníku)}. \end{aligned}$$

Ve výsledku činí **měsíční srážka 25 325 Kč** a **dlužníku je ponecháno 24 675 Kč**.

4. Odůvodnění částky normativních nákladů na bydlení (*tj. 10 815 Kč*)

Celková výše **měsíčních normativních nákladů na bydlení pro účely výpočtu splátek v oddlužení činí 10 815,- Kč**, což představuje součet následujících tří částek:

- **částky 6 815,- Kč**, tj. částky měsíčních normativních nákladů na bydlení stanovené § 2 písm. a) nařízení vlády č. 507/2021 Sb. pro jednu osobu pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel,
- **částky 1 120,- Kč**, tj. částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 stanovené § 26a odst. 2 zákona o státní sociální podpoře, a
- **částky 2 250,- Kč**, tj. jedné poloviny částky 4 500,- Kč, tj. částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení do 31. prosince 2022 stanovené § 1 písm. a) nařízení vlády č. 289/2022 Sb.

Vzorec pro výpočet normativních nákladů na bydlení:

$$\mathbf{6\,815\,Kč + 1\,120\,Kč + (4\,500\,Kč \div 2) = 10\,815\,Kč}$$

4. 1 Odůvodnění částky měsíčních normativních nákladů na bydlení ve výši 6 815,- Kč

Podle § 1 odst. 1 nařízení č. 595/2006 Sb. (známo pod názvem „**nařízení o nezabavitelných částkách**“) platí, že „**Základní částka, která nesmí být podle § 278 občanského soudního řádu sražena povinnému z měsíční mzdy, je rovna úhrnu tří čtvrtin součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu podle zvláštního právního předpisu (dále jen "nezabavitelná částka") na osobu povinného, a jedné třetiny nezabavitelné částky na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné. Částka normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu se stanoví pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel.**“

Normativní náklady na bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy jsou upraveny v § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, přičemž částky normativních nákladů na bydlení stanoví k 1. lednu **vláda nařízením** [vizte § 28 písm. c) zákona o státní sociální podpoře]. Pro rok 2022 byly částky normativních nákladů na bydlení stanoveny **nařízením vlády č. 507/2021 Sb.** V souladu s tímto se pro byty užívané na základě nájemní smlouvy jednou osobou v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel (což je podle § 1 odst. 1 nařízení vlády č. 595/2006 Sb. rozhodná hodnota pro účely výpočtu splátek v oddlužení) rovnají částce **6 815 Kč.**

4. 2 Odůvodnění částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení ve výši 1 120,- Kč

Zákonem č. 17/2022 Sb., byl zákon o státní sociální podpoře novelizován tak, že za § 26 tohoto zákona byl vložen nový § 26a, kterým se stanovuje **úprava navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022.** Podle tohoto ustanovení se částka měsíčních normativních nákladů na bydlení pro období od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2022 stanovená nařízením vlády vydaným podle § 28 zákona o státní sociální podpoře pro rok 2022 **navyšuje pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši o částku 1 120 Kč (jde-li o bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy jednou osobou).** Jinými slovy částka měsíčních normativních nákladů na bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy jednou osobou v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel podle § 26 zákona o státní sociální podpoře a nařízení vlády č. 507/2021 Sb. (tj. částka 6 815 Kč) má být podle zákona č. 17/2022 Sb. **navýšena o 1 120 Kč.**

Ačkoli ustanovení § 26a odst. 1 zákona o státní sociální podpoře uvádí, že částky měsíčních normativních nákladů na bydlení se navyšují „**pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši**“, je předně potřeba přihlídnout k tomu, že § 26a zákona o státní sociální podpoře je zařazen do části třetí hlavy třetí tohoto zákona, která **upravuje příspěvek na bydlení.**

Částky normativních nákladů na bydlení byly historicky (každoročně) stanoveny nařízením vlády, jehož název zněl „**nařízení vlády, kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 20XX**“. Ostatně i návětí § 26 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře, výslovně uvádí, že „**Normativní náklady na bydlení činí pro bydlení v bytech užívaných na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy [...]**“, zatímco § 26a odst. 2 písm. a) tohoto zákona stanoví, že „**Částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 činí pro bydlení v bytech užívaných na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy [...]**“.

Stran výše uvedeného není proto určující, že zákon o státní sociální podpoře po novelizaci provedené zákonem č. 17/2022 Sb. v § 26a odst. 1 uvádí, že částky měsíčních normativních nákladů na bydlení se navyšují „**pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení**“. Tomu nasvědčuje i důvodová zpráva k zákonu č. 17/2022 Sb., podle níž se **k částce normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 připočte stanovená částka,** která vychází z průměrného zvýšení cen energií v roce 2022.

Navýšení podle zákona č. 17/2022 Sb. pak **nelze** považovat za **samostatnou** částku, ale **částku zvyšující původní částku normativních nákladů na bydlení**. To lze ostatně dovodit (*keromě výše uvedenébo*) i z textace návětí § 26 odst. 1 písm. a) a § 26a odst. 2 písm. a) zákona o státní sociální podpoře (*vizte výše*), neboť z jejich znění **nevyplývá žádné omezení jejich účelu** (*tedy aby se částky navýšení normativních nákladů na bydlení vztahovaly pouze pro výpočet příspěvku na bydlení*). Tento závěr pak žádným způsobem **neovlivňuje** existence **poznámky pod čarou** obsažené v § 1 odst. 1 nařízení o nezabavitelných částkách odkazující pro účely výše normativních nákladů na bydlení na § 26 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře, když tuto je potřeba (*v souladu s čl. 47 odst. 1 Legislativních pravidel vlády*) označit pouze za **informativní a nezávazný odkaz**, který adresátům právních norem toliko **usnadňuje orientaci v právním řádu**.

Výše uvedený právní závěr stran navýšení nezabavitelné částky o částku normativních nákladů na bydlení v roce 2022 podle § 26a odst. 2 zákona o státní sociální podpoře, vyplývá rovněž ze stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2022, sp. zn. Cpjn 202/2022.

4. 2 Odůvodnění částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení ve výši 2 250,- Kč

Podle § 1 písm. a) nařízení vlády č. 289/2022 Sb., jež bylo vydáno na základě § 26a odst. 4 zákona o státní sociální podpoře, platí, že se **částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení** stanovené v § 26a odst. 2 písm. a) zákona o státní sociální podpoře pro období do 31. prosince 2022 pro bydlení v bytech užívaných na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy pro jednu osobu **zvyšují o 4 500,- Kč**.

Podle § 4 odst. 2 nařízení vlády č. 595/2006 Sb., ve znění účinném od 1. 10. 2022, platí, že: „*Pro výpočet základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, nebo pro stanovení částky, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy vypočtené podle § 279 odst. 1 věty první občanského soudního řádu bez omezení, se z částky stanovené v nařízení vlády vydaném podle § 26a odst. 4 zákona o státní sociální podpoře použije pouze polovina.*“ (*tj. podle nařízení vlády č. 289/2022 Sb.*).

Částkou stanovenou v nařízení vlády vydaném podle § 26a odst. 4 zákona o státní sociální podpoře (§ 4 odst. 2 nařízení vlády č. 595/2006 Sb.) se podle § 1 písm. a) nařízení vlády č. 289/2022 Sb. tudíž rozumí **částka ve výši 4 500,- Kč, a nikoli tzv. základní částka, či další dílčí částky měsíčních normativních nákladů na bydlení (tedy výše uvedené částky 6 815,- Kč a 1 120,- Kč), které jsou pro výpočet této dílčí částky normativních nákladů na bydlení nerozhodné**. V souladu s § 4 odst. 2 nařízení vlády č. 595/2006 Sb., lze pak pro účely výpočtu splátek v oddlužení zohlednit **pouze jednu polovinu částky 4 500,- Kč, tj. částku 2 250,- Kč**.

Jakýkoli jiné způsoby výpočtu nezabavitelné částky (*např. zohledňující částku 4 500,- Kč v celém jejím rozsahu*) a z toho vycházející novelizované znění § 26a odst. 2 zákona o státní sociální podpoře proto **není aplikovatelné pro účely výpočtu splátek v oddlužení** (*resp. pro tyto účely určení výše normativních nákladů na bydlení*).

Upozornění

Informace obsažené v této metodice vyjadřují **právní názor odboru insolvenčního a soudních znalců Ministerstva spravedlnosti**. Názory obsažené v této metodice **nejsou právně závazné; soudy, jiné orgány veřejné moci a ministr spravedlnosti** coby orgán rozhodující ve vybraných řízeních ve druhém stupni mohou zaujmout **jiný názor**. Ministerstvo spravedlnosti zdůrazňuje, že touto metodikou **není nijak dotčena dohlédací činnost insolvenčního soudu** v konkrétním insolvenčním řízení, když pouze soud má pravomoc **autoritativně rozhodovat** o právech a povinnostech osob v **konkrétním insolvenčním řízení**.